

Catherine de Medici and her impact on her son's policies

Iлона Мельник

Department of the Ancient World and Middle Ages history, Kiev National Taras Shevchenko University, Ukraine
01601, Kiev, Volodimirska street, 60; E-mail:
ilon4i4ek@yandex.ru

In this report it is analyzed the common features and factors of politics of Catherine de Medici. It is investigated the role of Catherine de Medici in her son's politics: Francis II, Charles IX and Henry III.

It's defined the Queen's place in organization of massacre on the night of St. Bartholomew.

Author characterized Italian influences of Queen Catherine of cultural development at the French court and the establishment of the French court as a center of culture in late sixteenth-century France. Queen Mother introduced Italian performances of music and dancing. She brought choral singing to France. The court of Catherine de Medici was the center of culture and politics of the French kingdom.

Author outlined internal policy situation at the end of the sixteenth century. It is analyzed religious and dynastic questions.

It is detected the incipience of absolute monarchy in France in the sixteenth century. Catherine de Medici established strong royal authority and this was the beginning of the establishment of absolutism in France.

Катерина Медичі та її вплив на політику синів

Мельник Ілона

Кафедра історії Стародавнього Світу і Середніх віків, КНУ ім. Т. Шевченка, Україна, 01601
м. Київ, вул. Володимирська, 60;
E-mail: ilon4i4ek@yandex.ru

Дана доповідь аналізує головні риси політики Катерини Медичі. Досліджено роль Катерини Медичі в політиці її синів: Франциска II, Карла IX та Генріха III. Автор характеризує італійські впливи королеви Катерини на розвиток культури при французькому дворі і його становлення як осередку культури у Франції кінця XVI століття.

Автор окреслила шлях становлення абсолютної монархії у Франції в другій половині XVI століття.

I. Катерина Медичі: «чужоземка»?

Важко однозначно сказати якою була Катерина Медичі: хорошою, поганою, злою, хитрою... Протестантські памфлетисти створили образ, як пише Плешкова, «чужоземки, підступної і жорстокої вбивці французів»¹. Чи була вона такою насправді? Адже протягом тридцяти років вона допомагала трьом своїм синам в управлінні такої великої держави як Французьке королівство, щоб зберегти і укріпити його. Звичайно вона мала у цьому свій інтерес – забезпечити гарне майбутнє своїм дітям і онукам, але ж це було можливо лише за нормального існування французького народу!

II. Політика королеви-матері

Катерина зуміла зіграти на релігійному протистоянні протестантів і католиків, яке назрівало протягом не одного десятиріччя і переросло у відкритий конфлікт, згадаймо для початку Амбуазську змову у березні 1560 року.

Катерина виросла в Італії, її дядько був папою Левом X. Зрозуміло, що Медичі вся і повністю належала католицькій вірі, але в ситуації 1560 року очевидно, що вона розуміла наскільки важливо підтримати гугенотів, щоб завадити посиленню Гізів. Знаходячись між двох вогнів – братами Гізами з одного боку і братами Бурбонами з іншого, Катерині слід було провадити дуже обережну політику, щоб самій в бою цих биків вийти переможцем, що у неї і вийшло. У 1563 році загинув, воюючи за католицьку віру, герцог де Гіз. Роком раніше від рани, отриманої в бою, помер Антуан Бурбон, а в 1568 – принц Конде.

У 1570 році з гугенотами, очолюваними Коліньї було підписано черговий мирний договір, після якого адмірал переїхав до королівського двору. Вважається, що саме з намовлянь королеви-матері Карл погодився на злочин у ніч 24 серпня 1572 року. Інша

¹ Плешкова С.Л. Реальности и мифы Варфоломеевской ночи// Вопросы истории, 1998, №8, С.-114

справа, що після вбивства Коліньї, вигідного Медичі, почалась масова різня в Парижі. Навряд чи монарх погодився би на таку розправу!

Таким чином через посередництво Катерини Медичі було вбито протестантського вождя.

III. Італійська культура у Франції

Говорячи про королеву Катерину слід не забувати, що її предками були великі флорентійські меценати – рід Медичі, а дядько Лев X так званий «ренесансний» папа римський! Вона, як і її попередники любила мистецтво і багато чого нового запровадила при французькому дворі, відверто кажучи, зробила французький двір таким привабливим. Зокрема Катерина ввела в моду тютюн, вона вважала що трави є дуже корисними для здоров'я тому почала їх застосовувати як нюхальні засоби.

Вона сприяла поширенню італійського мистецтва у Франції, а зокрема італійського театру. В залах французьких замків ставилися шикарні вистави з музикою, танцями, хоровим співом. Зокрема, за розповіддю літописця П'єра де Л'Етуаль в замку Плессі-ле-Тур Генріх III влаштував бенкет-маскарад, на якому прислужували дами одягнені в чоловічі костюми².

Ось опис одного зі свят, влаштованих самою Катериною на острові Дегмо під час великої подорожі провінціями Франції, взятий з мемуарів її доньки Маргарити: «Здавалося, що сама природа воліла цього свята: посеред острова знаходився великий луг, який обгороджував високий сосновий гай; на цьому лузі королева-мати наказала встановити альтанки, а в кожній з них - круглий стіл на 12 персон. Тільки стіл їх Величностей височів серед зелених газонів. Всі ці столи обслуговувалися групами пастушок, на яких був одяг з сатинових із золотою ниткою тканин - відповідно до звичаїв різних провінцій Франції. Ці пастушки, спускаючись з чудових суден (переїзд на яких супроводжувався звуками музики - немов морські боги виспівували і читали вірші навколо судна їх Величностей), опинялися на бічних галявинах, розташованих по обидві сторони від великої алеї, що веде до головної залі. Кожна група пастушок виконувала танець своєї провінції: пастушки з Пуату танцювали під звуки волинки, з Провансу - вольту під цимбали, пастушки з Бургундії і Шампані - під скрипки. Бретонки танцювали веселі пассп'є, бранль і таке інше. Коли бенкет закінчилося, у величезний освітлений грот разом з великою групою музикантів-сатирів зверху спустилися німфи, краса яких і блиск їх прикрас затьмарили штучне освітлення. Спустившись, вони дали виставу з танців і пантоміми під музику. Заздрісна фортуна не змогла витримати їх успіх і послала такий сильний дощ і

грозу, що всі спішно повинні були спуститися на судна й там провести ніч»³.

При Катерині Медичі французький двір став таким привабливим, яким знає його історія завдячуючи саме таким дійствам і виставам. Тут збиралися всі найшановніші люди королівства, найпрекрасніші дами були при дворі, тут роздавалися посади, вирішувалися державні справи і влаштовувалися шлюби. Отже, щоб зайняти гідне місце у французькому суспільстві слід було вирушати до Парижа - до королівського двору!

Висновок

Таким чином Катерина Медичі мала немалий вплив на політку своїх синів. Вона сама часто приносила себе в і своє здоров'я в жертву заради інтересів держави. Так Катерина здійснила дві великих подорожі провінціями Франції. Перша відбулась за часів правління Карла IX у 1564 році. Тоді мандрівка тривала два роки і була з усіма зручностями. Другу подорож Катерина здійснила сама під час правління Генріха III, коли вона у 1579 році вирушила на південь країни, щоб встановити мирні відносини з протестантськими провінціями Лангедок, Дофіне, Гієнь і Прованс. «Королева-мати повернулася до Парижа 14 листопада після півторарічної відсутності, по правді кажучи, швидше пригасивши, ніж владнавши протиріччя в Гієні, Лангедоці, Провансі та Дофіне. Вона невтомна у справах і дійсно народжена, щоб приборкувати і управляти таким непосидючим народом, як французи: тепер вони визнають її заслуги, її турботи про об'єднання і каються, що раніше цього не оцінили» - писав венеціанський посол Джироламо Ліппомано.

Джерела і література

- [1] Брантом Галантные дамы / Пер. с фр. И.Я. Волевич, Г.Р. Зингера, Санкт-Петербург, 2007. – 528с.
- [2] Мемуары Маргариты де Валуа (часть I). Режим доступу: <http://www.vostlit.info/Texts/rus9/Margo/frametext1.htm>
- [3] Клула Иван, Екатерина Медичи / Пер. с фр. С.В. Пригорницкой, Ростов на Дону, 1997. – 228с.
- [4] Клулас Иван Повседневная жизнь в замках Луары в эпоху Возрождения / Пер. с фр. О.Жуковой, Л. Кайсаровой, М., 2001. – 358с.
- [5] Плешкова С.Л. Реальности и мифы Варфоломеевской ночи// Вопросы истории, 1998, №8. – 181с.

² Клулас Иван Повседневная жизнь в замках Луары в эпоху Возрождения / Пер. с фр. О.Жуковой, Л. Кайсаровой, М., 2001 С.- 266

³ Мемуары Маргариты де Валуа (часть I).